

..עוד לא קרה בתולדות העמים הדמוקרטיים

שמאלה תישגה מישגה כה נורא,

ולא תתפטר למחרת היום...

לחץ דברינו בוויכוח על הודעת ראש-הממשלה על המצב המדיני:

אורי אבנרי: אמר הייל: "לי מותר לטעות, אך מותר לטעות. לאזה שישבו שם למעלה, באולימפוס, והסתאבו כ" כסאותיהם — להם אסור! זה לא יימחק להם!"

את הדברים האלה אמר לנו חנן אלון, צנחן לוחם, בן 23, ברמת-הגולן. הוא ביקש מאיתנו לפרסמם. מסביבו עמדו חבריו, גדולי הלוחמים, שיצאו זה עתה מענן הקרב, וניעו בראשיהם.

"לי מותר לטעות, לאזה שישבו שם למע" לה, באולימפוס, והסתאבו ככסאותיהם — להם אסור."

(כאן קמה גולדה מאיר באופן הפגנתי ויצאה מן האולם אל המסדרון, והמשיכה להקשיב שם.)

והנה היום, מסביב לשולחן הממשלה, ישבו כולם. גולדה מאיר, משה דיין, ישראל גלילי. כאילו לא קרה דבר, כאילו לא היו המחללים הנוראים. כאילו לא שילם העם כולו את מחירם.

איך? איך אתם מעזים כבלי לשבת כאן, כממשלה, כנושאים באחריות כזו?

עוד לא קרת בתולדות העמים הדמוקרטיים שממשלה תישגה מישגה כה נורא, ולא תתפטר למחרת היום. עוד

אל העזו לטעון שאינכם שותפים לאחריות לאסון!

מנחם בגין: אתה תקרא את הגלינות של העולם הזה בשנים האחרונות, ותבדוק האם לא זרעת דמורליזציה בקרב הנוער, ואז תדבר על השני. עשית זאת שבוע אחרי שבוע.

אורי אבנרי: אני דוחה זאת בכל תוקף. הזהרנו בפני המילחמה הזאת והזרנו והזהרנו. הלוואי והאזהרות שלנו היו מתבדות!

..הסתלקו מן הבמה!"

אבל חברי-הכנסת בגין עמד כאן היום, חף מכל פשע ונקי מכל רבב של אחריות, וזרק לחלל את השאלה הפאתטית:

"מדוע לא גייסתם את המילואים? מדוע לא קירבתם את הכלים?"

אני אענה לך במקומם, חברי-הכנסת בגין. לא גייסו את המילואים, כאשר המאסות של הטנקים והתותחים התקצו מול כוחותינו הדלים, מפני שידעו שהערבים אינם רציניים. שהערבים אינם מסוגלים לשום דבר. שאנחנו נגמר את הערבים תוך כמה שעות, אם יעזו לצלוח את התעלה, מול קו בר-לב הבלתי-יחידר. נשבור להם את העצמות. נכה אותם שוק על ירך. הבז

החייל חנן אלון

שלום - זאת חובה!

חנן אלון, הצנחן שאת דבריו הבאתי בראש גאון זה, אחד מכובשי החרמון יצא מן התופת ואמר: "שלום? זאת לא שאלה של רצון. זאת חובה. עוד לא פגשתי בלוחם אחד שירצה בחיודו הקרבות."

"אני רוצה בשלום. אני רוצה להילחם"

"זה לא יימחק לך!"

שנית. לא אני, ולא אחר. אבל אני לא מאמין ביכולת המנהיגים לעשות זאת. זה נרדף מהם." הלוחמים מתייצבים נגד המילחמה.

..שוק על ירך!"

הלוואי ואפשר היה במדינה דמוקרטית לערוך בנפרד בחירות בין סוג אחד של אזרחים: כל אלה אשר במשך 17 ימים אלה עמדו באש. הלוואי וזה היה אספרי. הייתם נדהמים מהתוצאות!

שלחתי צוות לרמת-הגולן, לשוחח עם החיילים. דיברו עם 300 עד 400 חיילים — על שלום. אנשי הצוות חזרו וסיכמו את התרשמותם כך:

החיילים התחלקו לשני מחנות. כל מי שהיה תחת אש, בלי יוצא מן הכלל, רוצה בשלום. הוא לא רוצה בשטחים; הוא רוצה שלום. שאר החיילים, שגם הם עשו עבודה נפלאה, שגם הם מילאו תפקיד חיוני במילחמה זו, אבל שלא היו באש, נחלקו בדעותיהם. חלק חושבים שהשטחים חשובים יותר מאשר השלום. חלק חושבים שהשלום חשוב מהשטחים. זהו המצב בצבא, ברגע זה.

מנחם בגין: אילו התקיימו בחירות לפי הצעתך, האמן לי, אני אומר את זה בצער, אתה לא היית נכנס לכנסת.

אורי אבנרי: חברי-הכנסת בגין, אתה תתן פלא. אין אני אוהב להינבא, ובוודאי לא אנבא על עצמי, אבל אנבא הפעם עליך.

הקשבתי היום הקשב היטב לדבריך. ניסיתי להקשיב להם באזניהם של אותם חיילים, שדיברתי איתם. דיברתי בתוך המילחמה עם חמש מאות, ואולי עם אלף חיילים קרביים, בדרכם לקרב, בסיני ובגולן.

אתה בונה מערכת-בחירות על הדב"רים שאמרת היום. חברי-הכנסת בגין, אתה תיכשש בבחירות אלו.

אינך יודע מה נעשה בציבור, אינך יודע מה נעשה אצל החיילים.

החיילים האלה יחזרו הביתה, והם ידברו עם אבא ועם אמא, עם האשה, עם האח ועם האחיות, ויגידו דבר אחד: "קודם כל, שלום!"

אני מרשה לעצמי להינבא, חברי-הכנסת בגין, במלים שאמר שר-הביטחון בהזדמנות אחרת: **במערכת-הבחירות הזאת, אתם תוכו שוק על ירך!**

לזולת, ההתנשאות, השחצנות, שמשח דיין היה סמלם ושאמם כולכם סגדו להם, הם היו בעוקרינו. לא גייסו את המילואים מפני שהיה לנו שרביטחון נהדר, שאינו מסוגל לטעות. שכל הערכותי נכונות, שאינו זקוק לשום פיקוח, ושאסור למחות עליו שום ביקורת.

ובעיקר: לא גייסו את המילואים מפני שהיו לנו גבולות-ביטחון אידיאליים, גבולות-ביטחון שירתיעו כל אויב אוטומטי, עומק איסטרטגי המאפשר לנו שלא לגייס את המילואים, ביצורים שבאו במקום החיילים. **אכה הן התשובות היסודיות, החזרות מן התחום הצר של נוהג צבאי. כי האסון הנורא, שאנו קוראים לו "מחדלי ביטחון", הוא הרבה יותר מזה — מחדל בסיסי של המערך המדיני, מחדל הפותח את הגולגל על כל התפיסות, הסיים מאות, והתורות המדיניות של שש שנים ורבע.**

מתר צמתו התורות האלה? מי אחראי להן? הן נולדו בימי ממשלת הליכוד הלאומי, וזכרונה לא לברכה, אשר בימיה הוחמצה ההזדמנות ההיסטורית להשיג שלום של אמת, למחרת ניצחוננו המזהיר של ששת הימים, בשעה שהיינו כוחנו, כאשר צבאנו נהנה מיוקרה שאין שניה לה, כאשר דת-הקהל בעולם כולו הייתה עימנו, כאשר כלכלתנו פרחת וכל האופציות היו פתוחות.

החמצתם הזדמנות היסטורית זו, והזכתם שודל אחרי מיקסם-שווא של שטחים, של ארץ ישראל שלמה, של מלכות ישראל חדשה, והאש"י מה הנוראה הזאת רובצת על הליכוד הימני לא פחות מאשר על הנהגת המערך.

היום עומדת הנהגת המערך ככלי ריק. במשך שנים סתמתם את פה שוחררי-השלום במיפלת העבודה ובמפ"ם. הובלתם אותם באזיקים, כשבויים אחרי מירכבת המנצה, כבולים בכבלי מיסמך גלילי.

האם אתם מסוגלים היום ליצור מדיניות היסטורית חדשה, מדיניות של שלום? האם אתם האנשים שהיו מסוגלים לפלס נתיבות חדשים, לחולל שינוי-ערכים בעמים הערביים, וגם בעמנו שלנו?

אתם עייפים. כל מה שאמרתם, התרשכ בשעה הראשונה של הפגנת המילחמה, והנה אתם עומדים ואומרים שוב את אותו הדבר, כמו תקליט שבור. מסביבכם שממה, ריקה מרעיונות, ריקה מאידיאלים.

גם משום כך, ואולי בעיקר משום כך, עליכם להסתלק מן הבמה. הניחו לשוחררי השלום כמיפלטות שלכם למצוא הנהגה חדשה, רעננה יותר, שתאמין בשלום ושתהיה מסוגלת לפעול למענו, בעזרת כח שוחררי-השלום.

לא קרה ששר יהיה אחראי מבחינה פורמלית ומעשית לאסון כה גדול, כמו שר-הביטחון משה דיין ביום הכיפורים, וימשיך לשבת על כסאו לייך השולחן הזה. **אחרי כל המחללים הנוראים, זהו עוד מחדל נורא.**

צה"ל זקוק להנהגה חדשה. המדינה כולה זקוקה לנהגה חדשה. ואתם יושבים כאן, על כסאותיכם, באר לימפוס, כאילו לא קרה דבר, ואתם מתחבאים אחרי דיבורים של חקירות חשאיות. במוסדות חשאיים, שיביאו מימצאים חשאיים, ועליהם תדון בחשאי ועדת-החקוץ והביטחון.

אתם צחקתם והעם בוכה!

ועדת-החקוץ-והביטחון! חברי-הועדה, מנחם בגין, עמד כאן ושפך אש וגפירת. לא אמרו לוועדה שיש ריכוז מצרי וסורי. לא אמרו לה שמישהו החליט להתעלם מהם, ולא לגייס את המילואים, ולא לקרב את הכלים. חברי-הכנסת בגין, אתה ישבת בוועדה זו במשך הרבה שנים. אתה ידעת שהיא בדיחה, ושמתחייסים אליה כאל בדיחה. אתה ידעת שמעלימים ממנה כל מידע חשוב. ואתה נשאת בה, ואישרת את מעשיה. הפכתם את משה דיין לאילי, שאסור לראות בו רבב. הפכתם את צה"ל לפרה קדושה, שאסור לבדוק את הנעשה בה. **האם אתם אינכם אחראים לאסון, יחד עם דיין? יחד עם גולדה?**

אני שואל אותך, חברי-הנבחרים, מעל הדוכן הזה. אני מזמין אותך להשיב — לא לי, אלא לעם כולו. 80 יום לפני יום-הכיפורים הנורא, עמדת על דוכן זה והעליתי הצעה לסדר-היום בקשר עם סילוקו של אריק שרון מצה"ל. הצבעתי על ליקויים בסיסיים שקנו להם אחיזה בצה"ל, על חדרה נגע המיפלטות לדרגים העליונים, על שיטה בלתי-אחראית לקבלת החלטות גורליות. תבעתי להקים מידע מועצה עליונה לביטחון לאומי, ולמנות מבקר מטעם הכנסת על מערכת הביטחון. שר-הביטחון, משה דיין, קם והשיב במישפט אחד, מישפט שהיה בדיחה תפלה. מין מישפט שובב שכזה, חמוד שכזה, של נערה-שעשועים של הכנסת והליכוד, ואתם ישתתם כאן והגלגלתם מצחוק, נהניתם מהגיבור שלכם.

הצבעתם פה אחר, המערך והליכוד גם יהו, להסיר את הנושא מסדר-היום. הצבעתם וצחקתם. היום הצחקו הזה חוזר אליכם מהחקירות האלה, כאשר העם כוזה בוכה.

למשל, כל מה שנעשה כרגע לגבי הרכב הוא הפגנת סרק, האופיינית לשר שמעון פרס, מעשה-יראוה שאין לו תוכן ואין לו טעם. על-ידי השבת הרכב יום אחד בשבוע בכל המדינה יושג חיסכון בסכום שיספיק לרכישת מטוס אחד. והתוך כדי כך מחללים במשק, על-ידי כך שמשתקים מכוניות שהן כיום, אחד מאמצעי-הייצור החשובים ביותר במדינה.

ככנסת: איפה הדוגמה של הממשלה עצמה בשעת-החירום? איפה המעשים הדראמטיים של הממשלה למען החיסכון? לא חשוב אם הממשלה יכולה לחסוך מיליארד לירות או 10 אלפים ל"ם. הממשלה צריכה לשמש דוגמה, דוגמה בולטת, דוגמה דרמטית. היא צריכה לעשות מעשים שיוכיחו לציבור שהיא עצמה מגשימה, במעשיה, את צורכי שעת-החירום.

יש להטילה כמילווי-חובה, אני דורש שמילווי-החובה יספוג את כל ריווחי-המילחמה. אם זה מלווה מרצון — אין להשתמש במכשירי כפייה, כפי שהדבר נעשה ברגע זה. זאת ועוד: טילפן אלי בהתרגשות רבה אדם שאינני מכיר אותו, ואמר: כרגע יושבים כאן כמה חברה, דיברנו על המצב והחלטנו לטלפן אליך. אנחנו רוצים שתשאל